

Банкрутство несе за собою негативний вплив не тільки безпосередньо на підприємство, а й на економіку країни загалом, порушуючи при цьому її макроекономічну рівновагу. Необхідно вжити усіх профілактичних заходів щодо стабілізації економічної діяльності кожного підприємства для уникнення банкрутства.

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343XII. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-XII>.

2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України від 17.01.2002 р. - № 10// Податки та бухгалтерський облік. — 2—2 р. - № 14.

3. Троць І.В. Визначення поняття банкрутства та причини його виникнення у сучасних умовах розвитку / І.В.Троць// Вісник Дніпропетровського університету. — С. 221—228

О.В. Сакаль

Науковий керівник - к.е.н., доц. В.І. Довбенко

ПРОБЛЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Фондова біржа є одним із суб'єктів фондового ринку і основним елементом організованого ринку цінних паперів. Фондовий ринок виник у зв'язку з необхідністю залучення додаткових коштів для фінансування розвитку економіки. В якості товару на цьому ринку виступають такі цінні папери, як акції, облігації тощо, а як ціни цих товарів – біржові курси на них. Минуло вже 27 років, з часу прийняття Закону України «Про цінні папери та фондову біржу» [1]. Але процес інституційного становлення, набуття необхідних якісних параметрів ринку ще далеко не завершений. Ліквідний та прозорий фондовий ринок має забезпечити реалізацію національних інтересів України, сприяти підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Мета функціонування фондового ринку полягає в тому, щоб забезпечувати наявність певного механізму для залучення інвестицій в економіку на основі підписання необхідних договорів між суб'єктами: тими, хто потребує засобів і тими, хто має намір інвестувати капітал. Нормально функціонуючий фондовий ринок має забезпечувати дію механізмів, які сприяють ефективному руху інвестицій.

У сучасних умовах фондовий ринок України має невирішені проблеми, зокрема:

- недостатній рівень конкурентоспроможності;
- недосконалість податкового стимулювання розвитку ринку;
- нерозвинене корпоративне управління ринком;
- недостатній розвиток інфраструктури фондового ринку;
- недосконалість окремих норм законодавства України.

В даний момент економіка нашої держави переживає нелегкі часи, враховуючи той факт, що країна має військовий конфлікт з сусідньою державою, що негативно впливає на можливості розвитку країни, зокрема, на фондовий ринок. Слід виділити також ще ряд інших перешкод, які заважають розвитку фондового ринку, а саме:

- недооцінка потенціалу фондового ринку як важливого елементу фінансової системи ринкової економіки;
- маніпуляція учасниками фондового ринку цінами на акції та інші види цінних паперів з метою завищення вартості чистих активів інвестиційних фондів;
- невелика кількість цінних паперів, якими торгують на біржі, обмежена кількість інструментів фондового ринку;
- низька ліквідність фондового ринку;
- превалювання неорганізованого ринку над організованим, що негативно позначається на прозорості фондового ринку і відлякує інвесторів;
- низький рівень специфікації прав власності, що зумовлює численні корпоративні конфлікти;
- слабкість внутрішніх інституційних інвесторів: інститутів спільного інвестування, недержавних пенсійних фондів та страхових компаній, низька активність фізичних осіб на ринку цінних паперів;
- слабка зацікавленість стратегічних іноземних інвесторів у вітчизняному фондовому ринку.

Розвиток фондового ринку України передбачає [2]:

1. Збільшення капіталізації, ліквідності та прозорості фондового ринку шляхом розширення пропозиції цінних паперів, покращення функціонування боргового ринку та прозорості фондового ринку.

2. Удосконалення ринкової інфраструктури та забезпечення її надійного та ефективного функціонування за допомогою модернізації депозитарної системи і підвищення вимог до учасників ринку.

3. Удосконалення механізмів державного регулювання, нагляду на фондовому ринку та захисту прав інвесторів шляхом підвищення ефективності державного регулювання фондового ринку; удосконалення саморегулювання на ринку цінних паперів.

4. Податкове та валютне стимулювання подальшого розвитку фондового ринку України шляхом формування сприятливого податкового клімату для учасників фондового ринку, оптимізації режиму валютного регулювання операцій з цінними паперами.

Якщо нашій країні вдасться протягом наступних років усунути існуючі перешкоди на шляху розвитку фондового ринку, то це забезпечить розвиток української фондової біржі і створить умови для стрімкого розвитку бізнесу за рахунок залучення інвестицій та сприятиме прискоренню темпів зростання економіки країни.

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок».

2. Забучинська Т. В. *Проблеми та шляхи підвищення ефективності фондового ринку України [Електронний ресурс] / Забучинська Т. В. – Режим доступу: <http://ndi-fp.asta.edu.ua>.*

Х. О. Свинар

Науковий керівник – к.е.н., доц. Н. Є. Селюченко

БЮДЖЕТИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємства провадять свою діяльність у швидко мінливому та важко прогнозованому зовнішньому середовищі. Тому ефективна реалізація фінансової стратегії та довгострокових фінансових планів можлива лише за умови врахування фактичних параметрів зовнішнього середовища підприємства. У зв'язку з цим розробляють тактичні фінансові рішення, які деталізують стратегію в середньо- і короткострокових фінансових планах та адаптують планові показники до фактичних умов провадження фінансово-економічної діяльності підприємства. З урахуванням зазначеного виділяють стратегічний та оперативно-тактичний фінансовий менеджмент. Стратегічний фінансовий менеджмент спрямований на управління фінансуванням стратегічних напрямів розвитку підприємства (збільшення масштабів діяльності, диверсифікація бізнесу, продукції, регіональна диверсифікація тощо), які реалізують в процесі інвестиційної діяльності. Оперативно-тактичний фінансовий менеджмент охоплює функції поточного та оперативного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Однією з найефективніших технологій фінансового управління є бюджетування. З урахуванням функцій фінансового менеджменту як керуючої системи [1, с.44-46; 2, с.14] ця технологія дає можливість сформувати якісну інформаційну базу для прийняття фінансових рішень, забезпечує можливість ефективної реалізації функцій планування, аналізування та контролювання досягнення планових показників, а також мотивування підрозділів та працівників щодо виконання поставлених завдань.

Функції фінансового менеджменту як спеціальної підсистеми управління підприємством, зокрема [1, с.44-46; 2, с.14]: управління активами, капіталом, інвестиціями, грошовими потоками, фінансовими результатами, фінансовими ризиками та запобігання банкрутству, - можуть бути ефективно реалізовані шляхом прийняття фінансових рішень на підставі бюджетів підприємства, його підрозділів чи центрів фінансової відповідальності, бізнес-процесів, проектів (програм) тощо.

Оперативно-тактичне управління формуванням та використанням фінансових ресурсів здійснюють на підставі таких бюджетів [3]: фінансових результатів (доходів і витрат); надходження грошових коштів за продукцію (товари, роботи, послуги) та обсягів дебіторської заборгованості; сплати грошових коштів та кредиторської заборгованості за сировину, матеріали, напівфабрикати; руху грошових коштів. Сальдо грошових надходжень та платежів (підсумковий рядок бюджету руху грошових коштів) є основою для коригування політики продажів (зниження цін з метою прискорення надходження коштів, гнучке ціноутворення із застосуванням системи знижок залежно від обсягів продажів, посилення роботи з дебіторами) та політики закупівлі сировини, матеріалів, напівфабрикатів (оптимізація обсягів виробничих запасів, управління кредиторською заборгованістю та обґрунтування періодів відтермінування платежів).

Тактичні рішення щодо управління фінансовим станом підприємства приймають на підставі бюджетного балансу. На основі прогнозних даних щодо обсягів оборотних активів та поточних зобов'язань обчислюють показники ліквідності та платоспроможності, обсяг чистого оборотного капіталу, що є важливим чинником кредиторської спроможності підприємства в поточному періоді. На основі цих показників приймають рішення про обсяги оборотних активів у розрізі їхніх видів та допустимі обсяги поточної заборгованості підприємства. Бюджетний баланс дає можливість оцінити очікуваний рівень фінансової незалежності, а також дотримання правил фінансування підприємства.

Бюджет фінансових результатів формують на основі операційних бюджетів. Цей бюджет дає можливість оцінити рівень ефективності основної та операційної діяльності, прийняти рішення щодо управління операційними та фінансовими витратами підприємства.

В умовах невизначеності доцільно розробляти рамкові бюджети, які передбачають можливість коливань бюджетних показників у межах певного коридору. Це дає змогу побачити порогові значення показників фінансово-економічної діяльності підприємства, що допомагає менеджменту утримувати підприємство в межах прибуткового функціонування за несприятливих зовнішніх умов.

1. Бланк І.А. *Основи фінансового менеджмента / І.А. Бланк. – В 2 т., т.1 – К.: Ника-Центр, Эльга, 1999.*

2. Партин Г. О. *Фінансовий менеджмент: підручник / Г.О. Партин, Н.Є. Селюченко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 388с.*

3. Пеняк Ю. С. *Бюджетування в управлінні фінансами / Ю. С. Пеняк. - Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». - №8. - 2018. – С.142-149.*